

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

інноваційні стратегії розвитку та просування інноваційних конкурентоспроможних фінансових послуг, що сприятиме зміцненню їх позицій на ринку банківських послуг та забезпечить прибутковість банківської діяльності.

Література:

1. Карчева Г. Т. Ефективність функціонування та перспективи розвитку банківської системи України / Карчева Г. Т.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозування». – К., 2012. – 518 с.
2. Механізми забезпечення ефективності та конкурентоспроможності банківської системи та економіки України : [монографія] / за заг. ред. Г. Т. Карчевої. – Київ: ДВНЗ «Ун-т банківської справи», 2019. – 311 с.

УДК 336.75

М. В. ІГНАТИШИН

Мукачівський державний університет

ФАКТОРНИЙ ВПЛИВ НА ВАЛЮТНИЙ КУРС ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ КАТЕГОРІЯМИ

Валюта як будь-які грошові кошти, формування та використання яких прямо чи опосередковано пов'язано із зовнішньоекономічними відносинами. Зміна валютного курсу відповідає динаміці рівнів цін у різних країнах. При зростанні курсу національної валюти товари, які експортовані з цієї країни, стають дорожчими за кордоном, а імпортовані товари – дешевшими. І навпаки.

Як будь-яка ціна, валютний курс відхиляється від вартісної основи – паритету купівельної спроможності валют – під впливом попиту та пропозиції валюти. Співвідношення такого попиту та пропозиції залежить від багатьох чинників, які відображають зв'язок валютного курсу з іншими економічними категоріями - вартістю, ціною, грошима, процентом, платіжним балансом та ін.

Механізм курсоутворення багатофакторний і досить складний. Одні фактори впливають на курс валюти прямо, безпосередньо, інші опосередковано. Сила впливу кожного фактора змінюється залежно від загальної кон'юнктури економіки[1]. Один і той же фактор в окремі періоди може відігравати досить вагомий роль при формуванні обмінного курсу, а зі зміною кон'юнктури економіки – відходити на другий план. Однак проведений теоретичний аналіз макроекономічних факторів, що впливають на формування ціни валюти, дозволяє поділити їх на три групи (див. рис. 1).

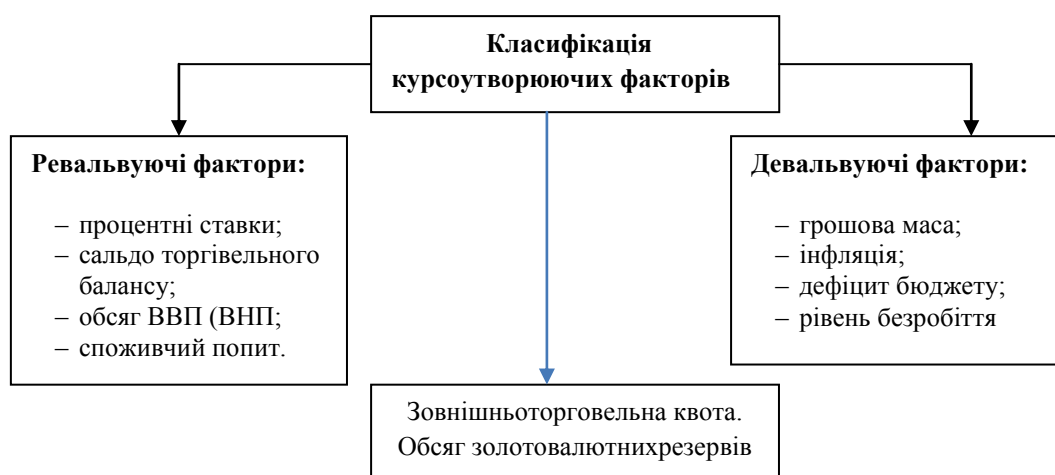

Рис. 1. Класифікація курсоутворюючих факторів

До першої групи належать фактори, що чинять прямо пропорційний вплив, до другої – обернено пропорційний та до третьої групи належать фактори, що по-різному можуть впливати на валютний курс залежно від економічної ситуації.

Головними методами регулювання валютного курсу є валютна інтервенція та дисконтна політика. Валютна інтервенція – це пряме втручання Центрального банку у валютний ринок, вона зводиться до купівлі та продажу Центральним банком інвалюти. Центральний банк купує інвалюту, коли її пропозиція надмірна та курс низький, і продає, коли курс інвалюти високий. Таким способом обмежуються коливання курсу національної валюти. Здійснення валютної інтервенції можливе за умови, що невірноваженість платіжного балансу є незначною та характеризується поступовою зміною пасивного сальдо на активне, і навпаки. Адже резерви інвалюти для інтервенції обмежені, і продаж повинен поєднуватися з купівлею[2].

Рис.2.показує, що незважаючи на сезонні девальваційні очікування, гривня наприкінці вересня 2019 року продовжувала зміцнюватись і фактично наблизилась до позначки 24 грн. за долар, що породило нову хвилю запитань «а що буде з доларом?».

Багатьох українців такий розвиток подій здивував і дещо навіть перелякав. На форумах і в коментарях до новин про рекордний ріст гривні стали висувати конспірологічні теорії про те, що курс розгойдують з відома влади, і хтось на цьому заробляє.

Утім, причиною такого укріплення, як і в попередні місяці, був попит на державні цінні папери серед нерезидентів. Так, наприкінці вересня портфель нерезидентів в українських ОВДП збільшився до 100 млрд. гривень. Насправді, такий похід інвесторів за високою дохідністю міг відбутись ще минулого року, але глобальний розпродаж майже всіх активів, зокрема ризику країн, що розвиваються, змусив частину з них закривати позиції раніше та і в цілому обмежив їхній апетит, зокрема і до подібних локальних валют.

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Середньозважені курси на готівковому валютному ринку України, 2019

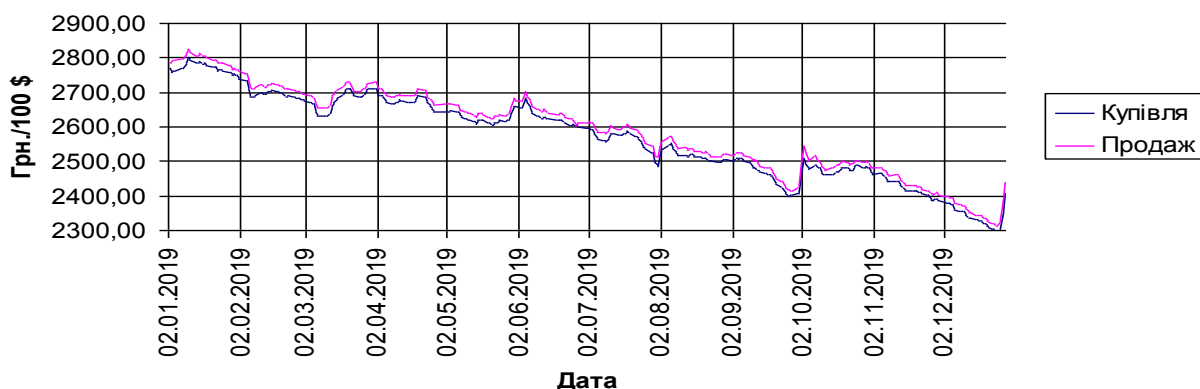

Рис.2. Середньозважені курси на готівковому валютному ринку на визначену дату, грн. за 100 доларів США (побудовано за даними [3])

У 2020 році на відміну 2019 року, як показано рис.3, можна побачити, що курс долара до гривні різко почав зростати через ситуацію з невизначеністю та поширенням коронавірусу в світі. Сьогодні спостерігається турбулентність на фінансових і товарних ринках, погіршення настроїв в цілому, що спровокувало істотне зростання попиту на іноземну валюту. Різкий стрибок валютистався 5 березня після обвалу світових бірж, спричинених побоюваннями світової рецесії через епідемію коронавірусу.

Середньозважені курси на готівковому валютному ринку України, 2020 рік

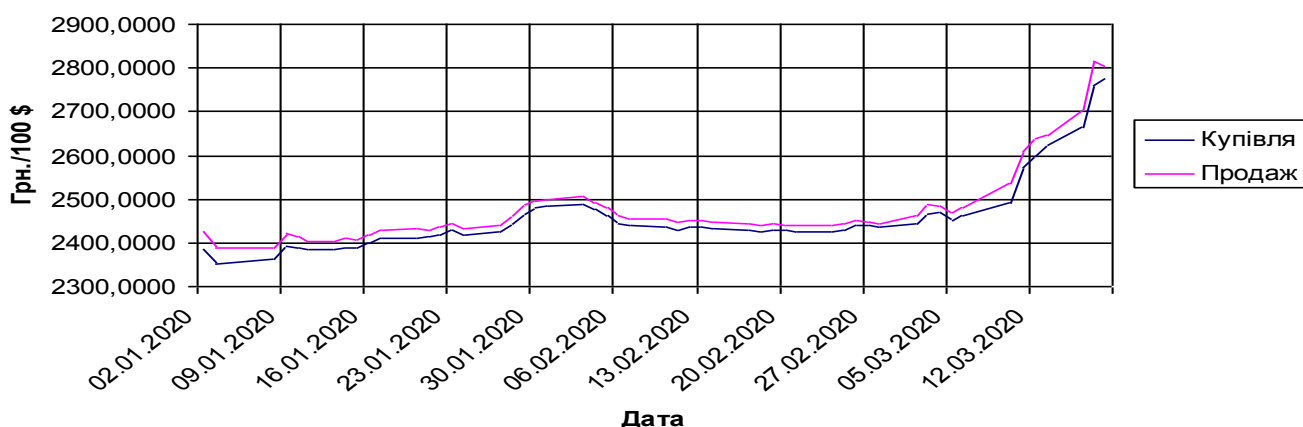

Рис.3. Середньозважені курси на готівковому валютному ринку на визначену дату, грн. за 100 доларів США (побудовано за даними [3])

Для згладжування надмірних коливань гривні, спричинених поширенням світом коронавірусу та погіршенням настроїв учасників фінансового ринку, в березні 2020 року Національний Банк України продав близько \$ 500 млн[3].

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що зважаючи на об'єктивні і суб'єктивні фактори, Україна стоїть на порозі економічної кризи, однак готова до її викликів так як, запас бюджету країни розраховано на середньому курсі 27 грн/\$1.

На сьогодні Національний банк зберігає активну присутність на міжбанківському валютному ринку для згладжування надмірних коливань обмінного курсу гривні, які посилюються внаслідок поширення коронавірусу світом та підвищення турбулентності на світових фінансових і товарних ринках.

Література:

1. Мельник Л. М. Чинники валютного курсу та його вплив на економічну ситуацію в Україні / Л. М. Мельник, В. Л. Мельник // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. – 2010. – № 1. – С. 46-55.
2. Шпенюк О. Є. Нестабільність валютних курсів в умовах глобалізації / О. Є. Шпенюк // Ін-т екон. та прогноз. НАН України. – 2011. – № 41. – С. 64-75.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://bank.gov.ua/>.

УДК 334.012.64

**Т. В. КУЧІНКА,
В. Я. ПОПФАЛУШІ**

Мукачівський державний університет

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ СЕРЕДНЬОГО ТА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Світовий досвід і практика господарювання показують, що найважливішою ознакою ринкової економіки є існування і взаємодія багатьох великих, середніх і малих підприємств, їх оптимальне співвідношення.

Найбільш динамічним елементом структури народного господарства, що постійно змінюється, є середній та малий бізнес. Вагомий внесок у дослідження підприємництва зробили відомі вчені Р. Кантільйон, А. Сміт, Д. Рікардо, Ж.-Д. Сей, К. Маркс, А. Маршалл, М. Вебер, В. Зомбарт, Й. Шумпетер, Ф. Хайек та інші.

Набутий власний досвід, позитивні результати розвитку малого і середнього підприємництва в країнах, які пройшли етап реформування економічних систем, свідчать про те, що підприємництво є одним із засобів усунення диспропорцій на окремих товарних ринках, створення додаткових робочих місць і скорочення безробіття, активізації

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>